

Valmisteltu puheenvuoro Opetusministeriön keskustelutilaisuuteen 27.05.2008

Leena Mäkelä

Mitkä tekijät vaikuttavat työolosuhteiden laadulliseen kehittämiseen?

- Koulutuksen järjestäjällä tulee olla näkemys ja tahto kehittämisen tarpeesta ja suunnasta – johtajuus on kehittämistyössä keskiössä.
- Kehittämistyöhön tarvitaan riittävä rahoitus.
- Kehittämiseen tarvitaan ohjausta, tukea ja koulutusta.

Mitkä ovat tämänhetkisen kehittämisen esteitä ja / tai painopisteitä?

- Ammatillisessa koulutuksessa on tapahtunut viime vuosina paljon muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet opetushenkilöstön työolosuhteisiin.
- Iso muutos on ollut työssäoppimisen käyttöönotto ja sen mukanaan tuomat haasteet yhteistyöhön työelämän kanssa – opettajan työ on muuttunut oppilaitoksessa toimivasta ohjaajasta / oman ammatillisen osaamisensa välittäjästä laaja-alaista ja monipuolista yhteistyötä työelämän kanssa tekeväksi matkastyöläiseksi.
- Työssäoppiminen ja ammattiosaamisen näytöt edellyttävät opettajalta entistä enemmän erilaista paperityötä ja organisointia, johon kaikki eivät ole halukkaita tai valmiita.
- Työelämä muuttuu kiihtyvällä tahdilla. Oppilaitoksilta ja opettajilta vaaditaan paljon pysyäksään mukana tässä vauhdissa. Opetushenkilöstöltä vaaditaan jatkuvaa oman työelämässä tarvittavan osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä.
- Erityisopiskelijoiden määrä on kasvava – oppilaitoksissa tarvitaan erityisosaamista ja -henkilöstöä, jonka avulla näillekin opiskelijoille voidaan taata ammatillinen tutkinto ja työpaikka.
- Yrittäjyyskasvatus on ammatillisessa koulutuksessa tarpeellista – joillakin aloilla aivan välttämätöntä, mutta ammatillisten opettajien asenne yrittäjyyteen ja osaaminen yrittäjyyskasvatukseen ja –valmennukseen on hyvin kirjavaa.
- Kansainvälistyminen asettaa uusia haasteita opettajien osaamiselle ja työlle.
- Suuri este työn kehittämiseksi vastaamaan uusia tehtäviä on OVTES, joka edelleen painottaa opetustunteja palkkauksen perusteena – kokonaistyöaika antaisi paremman mahdollisuuden yhteistyöhön ja monipuoliseen koulutuksen kehittämiseen.
- Ammatillisen koulutuksen pedagoginen ja hallinnollinen johtaminen on hyvin haasteellista. Rehtorin / johtajan työmäärä ja vastuu on erittäin suuri. Työssä tarvitaan jatkuvaa osaamisen päivittämistä ja ennakkointitaitoja. Koulutus ja työnohjaus voi auttaa työssä.

Ehdotuksia toimenpiteiksi työolosuhteiden laadun kehittämiseksi

- Opettajille myös toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa kokonaistyöaika käyttöön (työmarkkinaosapuolten tehtävä)!
- Opettajille pitää pystyä maksamaan kilpailukykyistä palkkaa – tämä edellyttää riittävää rahoitusta! Asiallinen palkka motivoi ja lisää arvostusta.
- Oppilaitoksiin tarvitaan riittävästi henkilöstöä ja resursseja siihen, että koko ikäluokka voidaan kouluttaa myös toisella asteella.
- Opettajille mahdollisuus ylläpitää ja kehittää omaa työelämäosaamistaan säännöllisesti työelämäjaksoilla – normaali valtionosuusrahoitus ei mahdollista opettajan työelämäjaksoja täydellä palkalla, joten tähän tarvitaan lisärahoitusta.
- Opettajien kansainvälistyminen ja liikkumisen edistäminen Euroopassa vaatii kansainvälistymisen rahoitukseen muutoksia – tarvitaan jatkuvaa rahoitusta työelämäjaksoille myös ulkomailla, erityisesti harvinaisilla aloilla, joiden kansainvälistä kehittymistä on seurattava säännöllisesti.
- Työelämä edellyttää valmistuneilta opiskelijoilta uudenlaisia taitoja ja laaja-alaista osaamista, joilla vastataan tulevaisuuden haasteisiin – tämä edellyttää myös opetushenkilöstöltä osaamista näiden taitojen kehittämiseen.
- Johtajia ja johtajuutta pitää tukea monin tavoin. Jos johtaja uupuu eikä ole motivoitunut, ei myöskään oppimisympäristö kehity ja tue opettajuutta.
- Opettajille koulutusta muuttuneeseen työhön:
  - menetelmiä ajanhallintaan ja organisointiin
  - menetelmiä yhteistoiminnalliseen, ongelmalähtöiseen tutkivaan oppimiseen
  - osaamista ja menetelmiä yrittäjyyskasvatukseen omalla alallaan
  - taitoja kansainvälistymiseen (kielitaitoa, vuorovaikutustaitoja)